

Kaupunginhallituksen arvio talouden ja strategian toteutumisesta vuonna 2023

Kaupunginhallitus 20.05.2024 § 164
2480/00.01.02.00/2024

Valmistelija: Talousjohtaja Anne Takala
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Yleistä vuodesta 2023

Kaupungin väkiluku laski ensimmäisen kerran alle 15 000:n. Asukasluku oli vuoden lopussa 14 939. Asukasluku pieneni ennakkotiedon mukaan yhteensä 153 hengellä. Ilman noin 120 ukrainalaisen saamaa kotikuntastatusta lasku olisi ollut vielä isompi. Vuonna 2023 syntyneiden määrä oli noin puolet kuolleiden määrästä (100/187). Syntyneiden määrä on jo vuosia alittanut kuolleiden määrän.

Kaupungin ja liikelaitosten ja konserniyhteisöjen toiminta oli tavoitteiden mukaista. Useimpien palvelualueiden euromääräiset toiminnalliset tavoitteet ja muut tavoitteet toteutuivat hyvin tai melko hyvin.

Liitteessä on kooste joidenkin valtuuston hyväksymien tavoitteiden toteutumisesta.

Uudenkaupungin kaupungin tilikauden ylijäämä oli 5,1 m€ ja taseen kumulatiivinen ylijäämä 22,9 m€,
1 534 euroa/asukas.

Talouden toteutuminen ja kehitys

Uudenkaupungin kaupungin (ilman liikelaitoksia) käyttötalouden toimintatuottojen toteutumisaste oli 105 prosenttia ja toimintakulujen 99,6 prosenttia.

Toimintakate (toimintatuotot – toimintakulut ilman poistoja) alitti talousarvion 1,4 miljoonalla eurolla. Kaupungin poistot sisältävä käyttötalouden alijäämä (nettomenot ilman liikelaitoksia) oli 43 m€, 1,8 m€ talousarviota pienempi. Toimintakatetta tai nettomenoja ei soten takia voi verrata vuoteen 2022.

Uudenkaupungin kaupungin ja liikelaitosten ulkoiset kokonaismenot (varsinaisen toiminnan lähinnä käyttötalouden menot, investointimenot ja rahoitustoiminnan menot) olivat 74 m€.

Kaupungin vuosikate eli investointeihin käytettävissä oleva rahamäärä oli 788 euroa/asukas. Vuosikate kattoi 170 prosenttia poistoista, ja se riitti omaisuuden kulumista vastaaviin poistoihin. Vuosikate nousi 3,6 m€ vuodesta 2022.

Investointien tulorahoitusprosentti oli 64. Konsernitason investointien tulorahoitusprosentti oli 59 %.

Kaupungin verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) olivat 46,6 m€. Verotulot olivat yhteensä 39,3 m€ ja valtionosuudet 7,3 m€

Uudenkaupungin liikelaitokset eivät vuonna 2023 ylittäneet valtuuston hyväksymiä investointi- ja lainatasoja.

Uudenkaupungin omavaraisuusaste oli 54,7 % ja konsernin 51,8 %. Kaupungin omavaraisuusaste laski hieman edellisestä vuodesta mutta konsernin omavaraisuusaste nousi yli 6 %-yksiköllä. Hyvänä tavoitetasona pidetään 70 %:n omavaraisuutta, mutta siihen pääsee vain erittäin harva kunta tai konserni. Vuonna 2022 kaikkien kuntien omavaraisuusaste oli 59,3 % ja Uudenkaupungin kanssa vastaavankokoisten kuntien 46,6 %. Konsernien keskimääräinen omavaraisuusaste oli 42 %.

Investoinnit

Kaupungin ja liikelaitosten bruttoinvestoinnit olivat yhteensä 19,3 m€. Kaupungin osuus oli tästä 17,7 m€ ja liikelaitosten 1,6 miljoonaa. Investointimenot laskivat neljänneksen edellisestä vuodesta. Investointimenojen toteutumisaste oli 62,8 %.

Euromääräisesti isoimmat yksittäiset investoinnit olivat monitoimijatalo Wintteri (8 505 000 euroa), Kalannin koulu (1 803 000 euroa), Merituulikoti (1 438 000 euroa) ja A-sairaalan korjaukset (600 000 euroa).

Vedet investoivat yhteensä 1,6 m€.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Palvelukeskukset ja liikelaitokset ovat arvioineet kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamista ja toteutumista vuonna 2023. Arviointi tehtiin sähköisesti. Vastaukset pyydettiin asteikolla 1–5 (1=täysin eri mieltä – 5=täysin samaa mieltä). Vastausten keskiarvo ei muuttunut vuodesta 2022.

Huomioita sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta

Kokonaisuudessaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan voidaan todeta toimivan Uudessakaupungissa tyydyttävästi, mutta siinä on joitakin puutteita.

Johtaminen, hallinto ja investoinnit

Vastausten keskiarvo 4,3 (4,3)

Tavoitteet ja riskit

Vastausten keskiarvo 4,1 (4,1)

Henkilöstö ja tiedottaminen

Vastausten keskiarvo 4,5 (4,5)

Sisäisen valvonnan kehittäminen vuonna 2024-2025 / Koko kaupunkia koskevat toimenpiteet:

1. Kaupungin esihenkilöille ja konserniyhteisöille järjestetään vuosittain sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koulutusta ja valmennusta ja henkilöstölle järjestetään teemasta koulutusta (min.1/vuosi). Konsernijohto velvoittaa esimiehet ja konserniyhteisöjen edustajat osallistumaan koulutuksiin.
2. Kyberriskien ja -uhkien tunnistaminen ja kyberriskien ja -uhkien vähentäminen eri keinoin jatkuu. Henkilöstön koulutus ja valmennus jatkuu.
3. Raportointijärjestelmän parantaminen 2024–2025. Selvitetään mahdollinen yhteistyö Tilikunta Oy:n kanssa.
4. Laaditaan suunnitelma siitä, mistä toiminnoista ja miten itsearvioinnit ja ulkoiset arvioinnit tehdään.

Lainakanta

Uudenkaupungin lainakanta oli vuoden lopussa 64,2 m€, 4299 euroa/asukas. Lainamäärä nousi 8,6 miljoonalla eurolla. Konsernin lainakanta oli 78,7 m€ eli 5 266 euroa/asukas. Kaupungin lainat ja vastuut (lähinnä leasingvastuut) olivat 81,1 m€, 5443 euroa/asukas. Konsernin lainat ja vastuut olivat 98 m€, 6557 euroa/asukas.

Kuntien lainakanta oli ennakkotietojen mukaan vuoden lopussa 18,4 mrd. euroa, 3 320 euroa asukasta kohden. Se laski 1,6 % vuodesta 2022.

Liikelaitokset eivät ottaneet vuoden aikana uutta lainaa.

Rahoitusriskin merkitys kaupungin kokonaistaloudessa korostuu, kun korot ovat nousseet. Riskiä on pienennetty koronvaihtosopimuksilla ja kiinteäkorkoisilla luotoilla.

Kaupungin lainasalkun suojausaste on korkea vuosina 2025–2032 (noin 70–90 %). Kiinteäkorkoisen lainan ja voimassa olevien korkosuojausten määrä on vuosina 2025–2/2027 yhteensä 88 miljoonaa, mutta sen jälkeen suojaustaso laskee 60 miljoonaan euroon.

Kaupungin rahavarat (sijoitukset ja kassavarat) olivat 8,8 m€. Ne nousivat 0,4 m€ vuodesta 2022.

Liikelaitosten kassatilanne oli hyvä.

Strategian tavoitteiden toteutuminen

Strategian mittareiden kaikkia tavoitteita ei saavutettu, mutta keskeisistä tavoitteista ylijäämäinen talous toteutui. Vuosikate riitti suunnitelmanmukaisiin poistoihin, mutta ei investointeihin.

Strategian tavoitteiden toteutumista on eritelty tarkemmin liitteessä.

Tilasto- ja vertailutietoja

Liitteeseen on kerätty tausta-aineistoksi erilaista tilastotietoa kaupungin toiminnan kustannuksista. Tilastokeskuksen tietoihin perustuvassa Kuntien taloudellisia tunnuslukuja 2011–2022 -tilastossa on vertailtu Uudenkaupungin, 10 001–20 000 asukkaan kuntien, Varsinais-Suomen ja koko maan kehitystä ja talouslukuja. Niiden vertailua vaikeuttaa se, että kuntien palvelujen järjestämistavat poikkeavat merkittävästi toisistaan. Tämä näkyy kuntien toimintamenojen ja -tulojen sekä valtionosuuksien eroina. Uudenkaupungin vuoden 2023 luvut perustuvat kaupungin tilinpäätökseen.

Sote-pela-uudistus vaikuttaa kokonaisulukuihin ja aineiston vertailtavuuteen. Toiminnassa ja aineiston keräämistavassa on seuranta-aikana tapahtunut muitakin muutoksia, joten luvut ovat vain suuntaa antavia.

- Esittelijä: Kaupunginjohtaja Atso Vainio
- Päätösehdotus: Kaupunginhallitus hyväksyy arvion tavoitteiden ja strategian toteutumisesta vuonna 2023 ja antaa sen edelleen tarkastuslautakunnalle ja kaupunginvaltuustolle tiedoksi.
- Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
-